

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Інституту гідробіології НАН
України прот. № 6 від 07.06.2019 р.

Введено в дію наказом
від 27.06.2019 р. № 47
Директор Інституту гідробіології
НАН України,

член-кор. НАН України,
д.б.н., проф.

С.О. Афанасьєв

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і
переведення осіб, які навчаються у аспірантурі,
а також надання їм академічної відпустки**

КИЇВ - 2019

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі, а також надання їм академічної відпустки розроблено на основі чинних законодавчих актів, що визначають механізм відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які здобувають вищу освіту (Закон України «Про освіту», Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки», затвердженого наказом МОН України від 18.01.2018 № 54 та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

академічна відпустка – перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання здобувачем вищої освіти освітньо-наукової програми з передбачених цим положенням підстав;

відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту;

переведення – зміна здобувачем вищої освіти закладу освіти та/або спеціальності (предметної спеціальності, освітньої (наукової) програми), та/або форми навчання, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача вищої освіти;

переривання навчання – часткове призупинення прав та обов'язків прав здобувача вищої освіти у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання здобувачем індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії;

поновлення – відновлення статусу здобувача вищої освіти, повного обсягу прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

II. ВІДРАХУВАННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого закладу освіти (ЗВО);
- 4) невиконання індивідуального плану освітньо-наукової роботи в обсязі та/або строках, визначених Положенням про організацію освітнього процесу в Інституті;
- 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу;
- 6) порушення академічної доброчесності;
- 7) інші випадки, передбачені законом.

2. Вичерпний перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального плану освітньо-наукової роботи, визначається Положенням про організацію освітнього процесу в Інституті, із дотриманням сукупності таких вимог:

- 1) невиконання індивідуального плану освітньо-наукової роботи встановлюється винятково за результатами семестрового контролю або атестації здобувачів вищої освіти;
- 2) пропуск навчальних занять, якщо він не призводить до отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки за результатами семестрового контролю, не може вважатися невиконанням індивідуального плану;
- 3) відрахування у зв'язку із отриманням незадовільної оцінки під час семестрових контрольних заходів можливе лише за умов, якщо здобувачеві вищої освіти було надано можливість: незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок покращити результати

оцінювання, і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або за результатами повторного оцінювання отримав незадовільну оцінку; оскарження у встановленому порядку рішення, дії або бездіяльність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, посадових осіб (представників адміністрації) Інституту щодо організації і проведення семестрових контрольних заходів, і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або його скаргу було відхилено; переривання навчання і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю;

4) здобувача вищої освіти не може бути відраховано, якщо невиконання ним індивідуального плану освітньо-наукової роботи сталося з вини (є результатом умисних дій або грубої необережності) закладу освіти, якщо це встановлено комісією Інституту за участю представників ради молодих учених.

3. Порухення здобувачем вищої освіти вимог статуту або правил внутрішнього розпорядку Інституту, вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачених відповідними правилами та інструкціями, що затверджені закладом вищої освіти, може бути підставою для відрахування за умови визначення таких підстав у договорі (контракті) після вичерпання інших засобів впливу (або неможливості їх застосування) лише в порядку, визначеному правилами внутрішнього розпорядку Інституту, затвердженими відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

4. Порухення строків виконання наукової складової індивідуального плану без поважних причин може бути підставою для ухвалення вченою радою Інституту рішення про відрахування аспіранта.

5. Відрахування в порядку притягнення до академічної відповідальності за порухення академічної доброчесності здійснюється відповідно до положення із дотриманням сукупності таких вимог:

1) відрахування здобувача вищої освіти як вид академічної відповідальності за конкретні порухення академічної доброчесності визначено законом або внутрішніми положеннями Інституту, затвердженими вченою радою Інституту та погодженими радою молодих учених Інституту;

2) факт порухення академічної доброчесності здобувачем освіти виявлено та встановлено відповідно до Положення про кодекс академічної доброчесності;

3) дотримано передбачені законом права особи, щодо якої порухено питання про порухення нею академічної доброчесності.

6. Директор Інституту відраховує зі складу здобувачів вищої освіти за погодженням з: радою молодих учених – для аспірантів та докторантів; первинною профспілковою організацією – для осіб, які є членами профспілки.

7. Відрахування здобувача вищої освіти з числа осіб, які навчаються за державним (регіональним) замовленням, передбачене пунктом 13 Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 82 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1050), здійснюється шляхом надання можливості переведення на навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

8. У разі відрахування здобувачів вищої освіти відповідно до підпунктів 1-3 пункту 1 цього розділу погодження органів, ради молодих вчених та ПК не вимагається.

III. ПОНОВЛЕННЯ ДО СКЛАДУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Поновленими до складу здобувачів вищої освіти можуть бути особи, відраховані до завершення навчання за освітньою (науковою) програмою або яким було надано академічну відпустку.

2. Поновлення здійснюється незалежно від причини відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми навчання, спеціальності та галузі знань, типу програми, джерел

фінансування, форми власності з урахуванням здатності претендента успішно виконувати освітню програму.

3. Поновлення здійснюється на освітні (наукові) програми того самого ступеня (рівня), з якого було відраховано здобувача, на такий самий або молодший курс (рік навчання).

4. Поновлення до складу здобувачів вищої освіти здійснюється з урахуванням наявності вакантних місць у межах ліцензованого обсягу Інституту за відповідними рівнем, курсом та спеціальністю.

5. Заяву про поновлення має бути розглянуто у Інституті протягом двох тижнів. До заяви про поновлення додається академічна довідка. Заявнику за результатом розгляду заяви мають бути повідомлені умови поновлення до складу здобувачів вищої освіти або причина відмови.

6. Умовою поновлення може бути попереднє складання або включення до індивідуального плану освітньо-наукової роботи здобувача певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркового дисциплін освітньої програми (ліквідація академічної різниці). Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, дисциплін) та поновлення до складу здобувачів вищої освіти визначається в Положенні про організацію освітнього процесу.

7. Поновлені до складу здобувачів вищої освіти мають право на зарахування (переведення) на місця державного замовлення у встановленому порядку.

9. Директор інституту поновлює на навчання здобувачів вищої освіти за погодженням з радою молодих учених та первинними профспілковими організаціями (осіб, які є членами профспілки).

ІV. ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Здобувачі вищої освіти, можуть бути переведені з: одного закладу вищої освіти до іншого; з однієї спеціальності (спеціалізації, освітньої (наукової) програми) на іншу; з однієї форми навчання на іншу; з одного джерела фінансування на інше.

2. Переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за очною формою навчання, здійснюється, як правило, під час канікул.

3. Переведення здійснюється на освітні (наукові) програми того самого рівня, на такий самий або молодший курс (рік навчання) в межах ліцензованого освіти обсягу закладу освіти.

4. Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого здійснюється за погодженням керівників обох закладів вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись до іншого закладу освіти, подає на ім'я керівника ЗВО, в якому він навчається, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до керівника того закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає копію академічної довідки (або іншого документа), що містить інформацію про здобуті результати навчання. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних або юридичних осіб, можуть бути переведені за згодою особи, яка здійснює фінансування навчання.

Заяву про переведення має бути розглянуто протягом двох тижнів та повідомлено заявникові про умови переведення на навчання або причину відмови. У разі позитивного розгляду заяви і виконання умов переведення керівник закладу видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до ЗВО, де він навчався раніше, направляє запит щодо одержання його особової справи.

5. Умовою переведення може бути попереднє складання або включення до індивідуального освітньо-наукового плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркового дисциплін освітньої програми (не більше 30 кредитів ЄКТС). Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, дисциплін) визначається в Положенні Інституту про організацію освітнього процесу.

6. Керівник закладу, в якому здобувач вищої освіти навчався раніше, отримавши запит, видає в тижневий термін наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його

переведенням до іншого закладу вищої освіти, до якого надсилається особова справа та вповодж 10 днів вноситься інформація про відрахування до ЄДЕБО. Керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування та вносить відповідні зміни до ЄДЕБО.

8. Переведений здобувач вищої освіти має право на зарахування (переведення) на конкурсних засадах на місця державного замовлення у встановленому порядку. Переведення аспірантів на місця державного замовлення здійснюється за погодженням з радою молодих учених Інституту.

9. Переведення аспірантів (докторантів) першого року навчання забороняється, за винятком зміни джерела фінансування.

10. У разі відмови від акредитації освітньо-наукової програми (яка раніше не отримувала акредитацію або неотримання закладом вищої освіти нового сертифіката про акредитацію здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету відповідно у порядку затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

V. ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАДАННЯ АКАДЕМІЧНИХ ВІДПУСТОК

1. Особам, які перервали навчання у закладах вищої освіти, надається академічна відпустка. Особи, яким надано академічну відпустку, не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти та зберігають окремі права здобувача вищої освіти, відповідно до законодавства та Положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.

2. Особам, які навчаються у закладах вищої освіти, можуть надаватись такі види академічних відпусток:

– академічна відпустка за станом здоров'я - перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребують тривалого відновлювального лікування; загостреннями хронічних захворювань або частими захворюваннями (понад один місяць за семестр); анатомічними дефектами, які не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

– академічна відпустка у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності – перерва у навчанні, яка надається здобувачу вищої освіти, якщо навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) унеможливило виконання індивідуального навчального плану (індивідуального плану наукової роботи);

– академічна відпустка у зв'язку з військовою службою - перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі його мобілізації, призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства;

– академічна відпустка на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, – перерва у навчанні, яка може надаватись аспіранту або докторанту, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261;

– академічна відпустка за сімейними та іншими обставинами – перерва у навчанні, процедуру якої визначає заклад освіти та яка надається здобувачу на підставі вмотивованої заяви;

– академічна відпустка, процедуру надання якої визначає заклад вищої освіти та яка надається здобувачу вищої освіти на підставі власної мотивованої заяви; відпустки по вагітності та пологах, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, а у разі коли

дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною 6-річного віку, надаються відповідно до Кодексу законів про працю України.

3. Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом директора Інституту із зазначенням виду та підстави надання академічної відпустки та її термінів.

4. Максимальна тривалість академічної відпустки за станом здоров'я, у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності, за сімейними та іншими особистими обставинами встановлюється до одного року.

5. Академічна відпустка за станом здоров'я надається здобувачам вищої освіти на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (далі – ЛКК) закладу охорони здоров'я, (далі - ЗОЗ), яка провадить медичне обслуговування здобувача. Якщо хворий здобувач вищої освіти через свій стан і віддаленість від ЗОЗ, яка провадить медичне обслуговування здобувачів вищої освіти, не має змоги туди звернутися, він може звернутися за медичною допомогою до територіальної ЗОЗ. У висновку ЛКК зазначається висновок про необхідність надання здобувачу академічної відпустки та рекомендована її тривалість за станом здоров'я.

6. Поновлення на навчання здобувачів вищої освіти, у яких завершився термін академічної відпустки, здійснюється наказом директора Інституту на підставі заяви здобувача, яка подається не пізніше двох тижнів до завершення терміну академічної відпустки. У разі академічної відпустки за станом здоров'я до заяви додається висновок ЛКК. Здобувачі вищої освіти, які не подали в установлений термін документи для допуску до навчання або документи для продовження терміну академічної відпустки, відраховуються із аспірантури Інституту.

7. Усі суперечливі питання з приводу надання академічної відпустки розглядає керівництво Інституту за участю органів самоврядування аспірантів та молодих вчених.

VI. ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

1. Особі, відрахованій із Інституту, видається академічна довідка, форма якої затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2015 року № 525 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України 18 травня 2015 року за № 551/26996. У разі переривання навчання здобувач вищої освіти має право на отримання академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми. У разі переведення аспіранта в його особовій справі у Інституті залишаються копія академічної довідки, підписана керівництвом Інституту і скріплена його печаткою (за наявності), завірена завідувачем відділу аспірантури залікова книжка, і скріплена печаткою за підписом директора інституту) навчальна картка здобувача вищої освіти із зазначенням виконання ним індивідуального навчального плану.

2. Відомості про вивчені дисципліни, звіти про асистентську педагогічну практику, складені заліки та екзамени вносяться до академічної довідки. До академічної довідки не вносяться предмети, з яких здобувач вищої освіти одержав незадовільні оцінки. Здобувачам, які вибули з першого курсу і не склали екзаменів і заліків, видають академічну довідку із записом, що здобувач заліків та екзаменів не складав.

3. Аспіранту, поновленому у закладі вищої освіти або переведеному до нього, видають залікову книжку або інший документ, що містить інформацію про здобуті результати навчання, з проставленими перезарахованими дисциплінами з відповідними оцінками. Порядок перезарахування дисциплін встановлює заклад вищої освіти. До особової справи аспіранта, переведеного з іншого закладу вищої освіти, вкладають витяг з наказу про зарахування, заяву, академічну довідку. Академічні довідки реєструють у журналі реєстрації видачі академічних довідок відповідно до Порядку оформлення та видачі академічних довідок аспірантам Інституту гідробіології.